

ENERGETSKA UČINKOVITOST

Zmanjšanje porabe in preprečevanje izgub energije postaja za EU vse pomembnejše. Njeni voditelji so leta 2007 določili, da je treba do leta 2020 zmanjšati letno porabo energije v EU za 20 %. Ukrepi za energetska učinkovitost se vse bolj uveljavljajo, ne samo za doseganje trajnostne oskrbe z energijo, zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, izboljševanje zanesljivosti oskrbe in zmanjševanja stroškov uvoza, temveč tudi za spodbujanje konkurenčnosti EU. Zato je energetska učinkovitost strateška prednostna naloga energetske unije, EU pa spodbuja načelo, da jo je treba postaviti na prvo mesto. Ravno se razpravlja o prihodnjem okviru politike za obdobje po letu 2030.

PРАВNA PODLAGA

Člen 194 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

DOSEŽKI

A. Splošni okvir

Leta 2006 je Komisija sprejela dokument Akcijski načrt za energetska učinkovitost: Uresničitev možnosti ([COM\(2006\)0545](#)). Z njim naj bi spodbudili širšo javnost, oblikovalce politik in udeležence na trgu k preoblikovanju notranjega trga energije, tako da bi državljanom EU zagotovili energetska najučinkovitejšo infrastrukturo (tudi v stavbah), proizvode (tudi gospodinjske pripomočke in avtomobile) in energetska sisteme v svetovnem merilu. Namen akcijskega načrta je obvladovanje in zmanjšanje povpraševanja po energiji in namensko izvajanje ukrepov na področju porabe in oskrbe, da bi do leta 2020 zmanjšali letno porabo primarne energije za 20 % (v primerjavi z napovedano porabo energije v letu 2020). A ko so ocene pokazale, da bo EU cilj 20-odstotnega zmanjšanja dosegla le polovično, se je Komisija odzvala tako, da je postavila cilje energetske učinkovitosti med krovne cilje strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast in zasnovala nov in celovit načrt za energetska učinkovitost 2011 ([COM\(2011\)0109](#)).

Sedanji okvir za energetska učinkovitost sestavlja vrsta direktiv, ki se ravno pregledujejo ali še bodo pregledane. Po direktivi o energetska učinkovitosti ([2012/27/EU](#)), ki je začela veljati decembra 2012, morajo države članice določiti okvirne nacionalne cilje na tem področju in tako zagotoviti, da bo EU dosegla svoj krovni cilj 20-odstotnega zmanjšanja porabe energije do leta 2020. Države članice lahko poleg teh minimalnih zahtev uvedejo tudi strožje zahteve in prihranijo energijo. Direktiva uvaja tudi obvezen sklop ukrepov, s katerimi naj bi države članice to

dosegle, in določa pravno zavezujoča pravila za končne uporabnike in dobavitelje energije. Z direktivo o okoljsko primerni zasnovi ([2009/125/ES](#)), direktivo o označevanju energetske učinkovitosti ([2010/30/EU](#)) in direktivo o energetske učinkovitosti stavb ([2010/31/EU](#)) so bili postavljeni dodatni standardi energetske učinkovitosti za proizvode in stavbe.

Komisija je leta 2014 objavila sporočilo ([COM\(2014\)0520](#)) o energetske učinkovitosti, v katerem je ugotovila, da so potrebna dodatna prizadevanja držav članic, saj je analiza pokazala, da bi EU do leta 2020 zmogla doseči zgolj okoli 18–19 % prihranka energije. Glede na poročilo o napredku pri izvajanju direktive o energetske učinkovitosti ([COM\(2015\)0574](#)), objavljeno 18. novembra 2015, so države članice na poti, da do leta 2020 dosežejo le 17,6 % prihranka primarne energije. Posledično je bil leta 2015 s sporočilom z naslovom Časovni načrt za energetske unijo ([COM\(2015\)0572](#)) napovedan pregled direktive o energetske učinkovitosti.

Komisija je 30. novembra 2016 objavila sveženj predlogov z naslovom „Čista energija za vse Evropejce“ ([COM\(2016\)0860](#)), in sicer v okviru usklajevanja energetske zakonodaje EU z novimi podnebnimi in energetske cilji do leta 2030 in prispevanja k ciljem energetske unije 2015 ([COM\(2015\)0080](#)). Načelo „energetske učinkovitost na prvem mestu“ je eno pglavitnih načel energetske unije, s katero naj bi v EU zagotovili zanesljivo, trajnostno, konkurenčno in cenovno ugodno oskrbo z energijo. Komisija je v revidirani direktivi predlagala ambiciozno zastavljen cilj 30-odstotne energetske učinkovitosti do leta 2030. Januarja 2018 je Parlament spremenil predlog Komisije za revidirano direktivo o energetske učinkovitosti, da bi bil predlog na splošno bolj ambiciozen. Po pogajanjih s Svetom je bil novembra 2018 dosežen dogovor, ki določa cilj zmanjšanja porabe energije za 32,5 % do leta 2030 na ravni EU.

B. Soproizvodnja

Prejšnja direktiva o soproizvodnji (2004/8/ES) je bila razveljavljena decembra 2012, ko je začela veljati direktiva o energetske učinkovitosti. Ta od držav članic zahteva, naj ocenijo možnosti za soproizvodnjo z visokim izkoristkom ter daljinsko ogrevanje in hlajenje na svojem ozemlju in o njih obvestijo Komisijo, poleg tega pa naj opravijo tudi oceno stroškov in koristi na podlagi podnebnih razmer, ekonomske izvedljivosti in tehnične primernosti (z nekaterimi izjemami). V sklopu svežnja o energetske uniji je Komisija 16. februarja 2016 objavila strategijo EU za ogrevanje in hlajenje ([COM\(2016\)0051](#)), ki zajema načrte za povečanje energetske učinkovitosti stavb ter izboljšanje povezav med elektroenergetskimi sistemi in sistemi daljinskega ogrevanja, kar bo precej povečalo uporabo obnovljivih virov energije in spodbujalo ponovno uporabo odpadne toplote in hladu, ki ju ustvari industrija. Zakonske določbe za to strategijo so vključene v sporočilo „Čista energija za vse Evropejce“.

C. Energetske učinkovitost stavb

[Direktiva 2010/31/EU](#) o energetske učinkovitosti stavb ima več določb, s katerimi naj bi se povečala energetske učinkovitost novih in starejših stavb. Poglavitne določbe direktive postavljajo zahteve v zvezi z:

- skupnim splošnim okvirom metodologije za izračunavanje integrirane energetske učinkovitosti stavb in stavbnih enot;

- uporabo minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti novih stavb in novih stavbnih enot in na primer določa, da mora biti do 31. decembra 2020 pri vseh novih stavbah poraba energije skoraj enaka nič;
- uporabo minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti, predvsem: obstoječih stavb, stavbnih elementov, na katerih potekajo večja prenovitvena dela, in tehničnih stavbnih sistemov, kadar se vgradijo, zamenjajo ali nadgradijo;
- energetskim certificiranjem stavb ali stavbnih enot, rednimi pregledi ogrevalnih in klimatskih sistemov v stavbah ter neodvisnimi nadzornimi sistemi za energetske izkaznice in poročila o pregledu.

Komisija je 30. novembra 2016 predstavila predlog za pregled direktive o energetske učinkovitosti stavb (2010/31/EU) v okviru širšega svežnja z naslovom „Čista energija za vse Evropejce“ ([COM\(2016\)0860](#)), ki naj bi pomagal uresničiti energetske in podnebne cilje EU do leta 2030. Po podatkih Komisije so stavbe odgovorne za 40 % porabe energije in 36 % emisij CO₂ v EU. Trenutno je v EU približno 35 % stavb starih več kot 50 let. Z izboljšanjem energetske učinkovitosti stavb bi lahko porabo energije v EU zmanjšali za 5–6 %, emisije CO₂ pa za približno 5 %.

Direktiva od držav članic zahteva, da vzpostavijo dolgoročne nacionalne strategije za podporo prenovi nacionalnih stavb. Določa, da je v vseh državah članicah treba zagotoviti energetske zelo učinkovit in razogljičen stavbni fond, ki bo stroškovno učinkovit prispevek k doseganju ciljev povečanja energetske učinkovitosti za Evropo – kot je zmanjšanje emisij CO₂ za 80–95 % v EU v primerjavi z letom 1990.

Obenem je bila predstavljena pobuda Pametno financiranje za pametne stavbe ([COM\(2016\)0860 – Priloga I](#)). V dokumentu je analizirano, kako bi spodbudili javne in zasebne naložbe v energetske učinkovitost stavb. S to pobudo naj bi trgu poslali signal zaupanja in spodbudili vlagatelje, da bi začeli vlagati v to področje.

D. Energetska učinkovitost proizvodov

V zvezi z energetske učinkovitostjo proizvodov je bilo na ravni EU sprejetih več ukrepov, med drugimi tudi ukrepi za:

- navajanje porabe energije in drugih virov za vse proizvode, ki porabljajo energijo in neposredno ali posredno znatno vplivajo na porabo energije, in sicer z nalepkami in standardiziranimi podatki o izdelku, kar ureja [okvirna Direktiva 2010/30/EU](#). Posebne direktive in uredbe določajo zahteve za različne gospodinjne aparate. Označevanje pisarniške opreme in označevanje pnevmatik je urejeno v ločenih uredbah;
- zahteve za okoljsko primerno zasnovane izdelke, ki porabljajo energijo, ureja [okvirna Direktiva 2009/125/ES](#) o prenovi Direktive 2005/32/ES, spremenjene z Direktivo 2008/28/ES. Izvedbeni predpisi zajemajo širok spekter proizvodov, med drugim grelnike, sesalnike, računalnike, klimatske naprave, pomivalne stroje, svetilke, hladilnike in zamrzovalnike, televizijske sprejemnike ter elektromotorje.

V okviru strategije za energetske unijo ([COM\(2015\)0080](#)), ki jo je Komisija napovedala februarja 2015, je predlagala pregled zgoraj navedenih direktiv o energetske učinkovitosti proizvodov. [Uredba \(EU\) 2017/1369](#), objavljena julija 2017, vzpostavlja

nov okvir za označevanje energetske učinkovitosti, da bi določili roke za nadomestitev sedanjih razredov A+, A++ in A+++ z lestvico od A do G.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Parlament redno poziva k bolj ambicioznim ciljem na področju energetske učinkovitosti in k strožjim predpisom. V svoji resoluciji z dne 15. decembra 2010 o pregledu akcijskega načrta za energetske učinkovitost ([P7_TA\(2010\)0485](#)) je jasno izrazil stališče, da je treba sprejeti zavezujoč cilj vsaj 20-odstotnega povečanja energetske učinkovitosti do leta 2020.

Leta 2012 je imel Parlament osrednjo vlogo pri pogajanjih o direktivi o energetske učinkovitosti ([COD/2011/0172](#)) in je poskrbel, da zahteve glede nacionalnih strategij obnove in obvezni energetske pregledi za velika podjetja niso bili črtani iz končnega kompromisnega dogovora s Svetom. Uspelo mu je tudi ohraniti predlog spremembe, ki zahteva pravila o mehanizmih za prilagajanje odjema, ki odjemalcem omogočajo prilagoditev odjema dobavnim razmeram in s tem zmanjšanje stroškov energije.

Parlament je leta 2013 sprejel resolucijo o izvajanju in vplivu ukrepov za energetske učinkovitost v okviru kohezijske politike ([P7_TA\(2013\)0345](#)) in pozdravil nove priložnosti, ki jih ponujajo evropski strukturni in investicijski skladi, zlasti v stavbnem sektorju. Pozval je k ukrepom ozaveščanja in širjenja informacij ter poudaril potrebo po izgradnji zmogljivosti in tehnični pomoči na tem področju.

Nedavno je večkrat pozval Komisijo in države članice, naj določijo zavezujoč cilj 40-odstotnega zmanjšanja porabe energije in emisij toplogrednih plinov s spremljajočimi posameznimi nacionalnimi cilji, in sicer v resolucijah o okviru podnebne in energetske politike do leta 2030 ([P7_TA\(2014\)0094](#)), o konferenci OZN o podnebnih spremembah 2014 – COP 20^[1] v Limi v Peruju ([P8_TA\(2014\)0063](#)) in o novem mednarodnem podnebnem sporazumu v Parizu ([P8_TA\(2015\)0359](#)). V vseh treh resolucijah je dal vedeti, da bi ambiciozen cilj povečanja energetske učinkovitosti prinesel nova delovna mesta in prihranke, povečal gospodarsko konkurenčnost, spodbujal inovacije, zmanjšal odvisnost od uvoza energije in povečal zanesljivo oskrbo z energijo. Evropski svet je 23. oktobra 2014 sprejel 27-odstotni cilj, Parlament pa želi določiti ambiciozen cilj za energetske učinkovitost. 17. januarja 2018 je podprl 40-odstotno zmanjšanje porabe energije do leta 2030^[2]. Parlament je 23. junija 2016 sprejel resolucijo o poročilu o izvajanju direktive o energetske učinkovitosti ([P8_TA\(2016\)0293](#)) in ugotovil, da je veljavna direktiva sicer res okvir za zmanjšanje povpraševanja po energiji, vendar se slabo izvaja. Države članice je pozval, naj jo začnejo hitro in v celoti izvajati. Poleg tega je menil, da bi lahko resna politika glede energetske učinkovitosti EU pomagala doseči podnebne in energetske cilje iz Pariškega sporazuma iz leta 2016, izboljšati zanesljivost oskrbe z energijo in zmanjšati odvisnost od zunanjih virov energije.

---

[1]COP20 se nanaša na 20. konferenco pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) za boj proti podnebnim spremembam ([2.5.2](#) – Podnebne spremembe in okolje).

[2]<http://www.europarl.europa.eu/news/sl/press-room/20180112IPR91629/ddogovor-o-ambicioznih-ciljih-za-cistejsi-in-bolj-ucinkovito-porabo-energije>

Komisija je novembra 2016 predstavila predlog o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti. Parlament in svet sta spremenjeno direktivo o energetske učinkovitosti sprejela decembra 2018.

Parlament je 13. septembra 2016 sprejel resolucijo o strategiji EU za ogrevanje in hlajenje ([P8_TA\(2016\)0334](#)), v kateri je pozval Komisijo, naj se osredotoči na ukrepe za energetske učinkovitost v stavbah, zlasti za gospodinjstva, ki jih pesti energetska revščina.

Parlament je 6. februarja 2018 sprejel vrsto nezakonodajnih priporočil, ki jih je pripravil Odbor za industrijo, raziskave in energetiko (ITRE). Parlament podpira izobraževalne sheme, s katerimi bi evropskim državljanom pomagali razumeti, kako lahko prihranijo več energije. Poleg tega se zavzema za vsaj 50-odstotno povečanje financiranja za energetske projekte z nizkimi emisijami^[3].

Frédéric Gouardères / Francesca Beltrame
04/2019

---

[3]<http://www.europarl.europa.eu/news/sl/press-room/20180202IPR97028/clean-energy-innovation-needs-a-change-of-mind-set>

